

ไม่สิ้นสุด

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “สมองตาย”

สมองตาย หัวใจยังเต้น จิตอยู่ที่ไหนคะ

ตอบ : จิตก็อยู่ที่บุคคลคนนั้นนะ จิตอยู่ที่บุคคลคนนั้น ถ้าสมองตายนะ สมองตายแล้ว เพราะว่าสมองตาย สมองไม่ใช่ชีวิต สมองเป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย ถ้าสมองตาย สมองตาย เป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายนั้น เวลาสมองตายแล้ว ชีวิตนี้ถ้ามีเครื่องพุง ออกซิเจนต่างๆ มันก็รักษาไปได้พักหนึ่ง นี่รักษาได้พักหนึ่ง

ถ้าคนตาย ทุกอย่างต้องดับหมด แต่ถ้ามันยังเริ่มสมองตาย สมองตายทางการแพทย์ทางการแพทย์สมองตายแล้ว คนนั้นนะชีวิตนี้มันเอาให้ฟื้นกลับมาเป็นปกติไม่ได้ ถ้าฟื้นเป็นปกติไม่ได้ สมองตายแล้ว เดี่ยวถ้าไม่มีเครื่องพุงช่วยหายใจเดี๋ยวก็ตาย ใช้นี้คำว่า “เดี๋ยวก็ตาย” เพราะว่าตายแล้วจิตออกจากร่างนั้นไป

“สมองตาย หัวใจยังเต้น จิตอยู่ที่ไหนคะ”

จิตก็อยู่ที่ในร่างกายนั้น มันยังไม่ถึงที่สิ้นสุดไง ถ้าถึงที่สิ้นสุดคือคนตาย แต่ถ้าเป็นสมองตายทางการแพทย์ทางการแพทย์นะ เพราะพูดอย่างนี้มันเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย

กฎหมายว่า เวลากฎหมายนะ สิ่งที่มีชีวิตนั้น เวลาเด็กจะเกิดนะเป็นคนหรือยัง ถ้าคนแล้วทำลาย มันคือการฆ่าคนตาย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสมองตายแล้ว สมองตาย ในทางการแพทย์ว่าคนสมองตายแล้ว เดี่ยวก็จะตาย ถ้าเดี๋ยวก็จะตายปั๊บ มันทางการแพทย์นะ มันมีคนเวลาสมองตายหรือประสบอุบัติเหตุ อวัยวะเขาได้ช่วยเหลือคนอื่นไว้มากมาย ฉะนั้น ถ้าถึงสมองตายแล้ว ถ้าทางญาติเขา

เขาจะบริจาคอวัยวะ จะบริจาคหัวใจ จะบริจาคตับ บริจาคไตต่างๆ ให้แก่ผู้ที่เจ็บไข้ได้ป่วย นี่
ทางการแพทย์

เพราะเวลาพูดไปแล้วมันจะไปขัดแย้ง มันจะไปกระทบกระทั่งกันไง มันจะไป
กระทบกระทั่งกันทางการแพทย์ มันจะไปกระทบกระทั่งกันทางกฎหมาย

เพราะกฎหมาย ถ้าสมมติตาย คนยังไม่ตาย ถ้าหมอทำให้ตาย หมอทำให้ตายมันก็จะ
ผิดกฎหมายอีก ฉะนั้น เวลาทางกฎหมาย ทางทางการแพทย์นั้นยกไว้เพื่อประโยชน์ อย่างเช่นเรา
สละร่างกายของเราต่อเมื่อเราเสียชีวิตไปแล้ว เราสละอวัยวะต่างๆ ให้กับสภากาชาด นั่นเป็น
บุญกุศลที่จะช่วยคนต่อไป

ไฉนก็เหมือนกัน เวลาสมมติตาย เราเห็น เวลาสมมติตายแล้วเขาให้อวัยวะไปบริจาค
ให้กับผู้ป่วยที่ต้องการเปลี่ยนอวัยวะต่างๆ นั่นเขาก็ทำได้ เพราะสมมติมันตาย ร่างกายมันแบบ
ว่าอวัยวะมันมีเวลาที่มันจะหมดสิ่งมีชีวิตที่จะไปต่อกันได้ไง ฉะนั้น เขาต้องรีบเร่ง เขาต้องทำ
ของเขา

ฉะนั้น เวลาทางการแพทย์ว่า สมมติตาย หัวใจยังเต้นอยู่ จิตอยู่ที่ไหนคะ

จิตก็อยู่ที่ร่างนั้นแหละ เหมือนเราเข้าไปอยู่ในห้องที่ปิดอับปิดมิดชิด เราอยู่ในห้องคนเดียว
สืบทอดไม่ได้ เวลาสมมติตาย เส้นประสาทหรือประสาทที่รับรู้จากภายนอกมันปิด แต่คนนั้นยังอยู่
จิตดวงนั้นยังอยู่

ถ้าจิตดวงนั้นยังอยู่ปั๊บ ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บ จะพูดให้ละเอียดไปมันไม่ยากพูด มันไม่
อยากพูด เพราะทางการแพทย์เดี๋ยวนี้เจริญขึ้นมา พอเจริญขึ้นมานะ พอเขาบอก นี่สมมติตาย
แล้วละ เหมือนคนตาย เหมือนผักเหมือนปลานอนอยู่บนเตียง

แต่ถ้าพูดถึงข้อเท็จจริง ถึงธรรมะนะ ถึงเรื่องจิตวิญญาณ ยังไม่ตาย อยู่ในนั้นนะ ยังไม่
ตาย แต่สมมติตาย เหมือนพวกติดเตียง พวกที่แบบว่าเป็นอัมพฤกษ์อัมพาต พวกติดเตียงเขา
บอกมันตายหรือยัง ไม่ตาย ตายไม่ได้ ตายคือเน่าเฟะ

พอจิตออกจากร่างเดี๋ยวก็เน่าเฟะ เน่าหมด เพราะว่ามันไม่มีธาตุไฟไฟ ธาตุไฟคือสิ่งที่พยุกร่างกายนี้ไว้ ถ้าพยุกร่างกายนี้ไว้มันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมนะ เรื่องเวรเรื่องกรรมของคน นี่เรื่องต่างๆ

แล้วถ้าพูดถึงมันมีคนที่ยั่งยืนมาก เวลาพระเข้านิโรธสมาบัติ ๗ วัน ๘ วันอย่างนี้ เอ๊ะ! แล้วมันไม่หายใจมันอยู่ได้อย่างไร นั่นอีกเรื่องหนึ่ง ใ้ฉันเรื่องของคนที่เขาเป็นแล้วนะ มันเรื่องธรรมดา มันเรื่องปกติของเขา ถ้าคนทำได้แล้วหมด จบ ถ้าคนยังไม่ได้ก็สงสัยทุกคนนะ แต่ถ้าคนทำได้แล้วมันก็จบไป มันอยู่ของมันได้โดยข้อเท็จจริงของเขา โดยความสามารถของการกระทำของจิตของเขา นั่นทำได้

แต่นี้เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วยมันเป็นไปตามเวรตามกรรม กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ฉะนั้น คำว่า “สมองตาย หัวใจยังเต้น จิตอยู่ที่ไหนคะ”

จิตอยู่ที่ร่างกายนั้น จิตอยู่ที่ร่างกายนั้น เพราะว่าเวลาคนที่เขาเป็นผักหรือว่าคนเขาประสบอุบัติเหตุเขาสื่อสารไม่ได้ แต่คนไปกระซิบบ้างหู เดียวน้ำตาเขาไหลเลยนะ เขารับรู้ได้แต่เขาสื่อสารไม่ได้ มันเหมือนกับอยู่ในห้องหรือในโถงในโถงไม่ให้ที่สืบต่อไม่ได้

เวลาของเรา เวลาเราไปหาแพทย์แผนไทย เวลาจับเส้นๆ เส้นประสาท ปลายประสาทต่างๆ เขาพยายามรักษาไว้ให้มันสืบต่อได้โดยปกติ

นั่นพูดถึงว่าโดยอายตนะที่พูดถึงเวลาทางธรรมะนะ อายตนะ ๖ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ความสัมผัสต่างๆ แล้วเวลาวาสมองมันเป็นศูนย์ควบคุม เป็นศูนย์ควบคุมร่างกายนี้ทั้งหมด แล้วมันเร็วมาก มันไวมาก ถ้าทางการแพทย์เขาบอกว่ามันเป็นคลื่นไฟฟ้า ใ้ฉันไฟฟ้าก็ไฟฟ้า ธาตุไฟของเรา ทางกายภาพส่วนทางการแพทย์

๑. ทางกายภาพเพื่อประโยชน์ของเขา

๒. ทางกฎหมาย

๓. เรื่องธรรมะ

ถ้าธรรมะมันเป็นอีกเรื่องหนึ่งไป ฉะนั้น จะไม่พูดให้ขัดแย้งกัน จบ

ถาม : เรื่อง “หัดทำ ๒”

กราบนมัสการหลวงพ่อดับ โยมขอรายงานการภาวนาของโยมครับ ตอนนี้โยมใช้หลักการภาวนาคือให้ผู้สังเกตผู้รู้ดูลมเข้าออกระหว่างปลายจมูกขึ้นไปตั้งจมูก รู้ลมไปเรื่อยๆ เริ่มสงบจะเห็นเหมือนนั่งยานตามลมไปเรื่อยๆ จนไปหยุดและเห็นดวงแก้วแสงกลางๆ ที่กลางระหว่างคิ้ว และให้ผู้สังเกตตามดูกับแสงนั้นตลอด

สักพักผู้ที่สังเกตเห็นผู้รู้ดวงแก้วนั้นรวมตัวกัน แล้วเลื่อนลงมาที่กลางอก และนั่งรู้ลมที่เบากว่าเดิม นั่งรู้ลมไปเรื่อยๆ ก็หลุดไปคิด พอรู้ตัวว่าคิดก็รีบตัดกระแสที่คิดส่งออกไป แล้วกลับมาที่ดวงแก้วที่รู้ลมต่อ เป็นแบบนี้เรื่อยๆ ก็เกิดความคิดว่า ดวงแก้วคือจิตที่เป็นพลังงาน มีกระแสรอบดวงแก้วเวลาที่คิดส่งออก จึงส่งกระแสเหมือนเส้นฟ้าที่ผ่าไปที่สิ่งที่เราคิดคือขันธ ๕ เราตัวก็ตัดกระแสด้วยขวาน

(โยมนึกถึงขวานที่หลวงพ่อดับถือมาตอนมาฉันน้ำปานะ ๓ วันติดกันตอนที่โยมไปภาวนาที่วัด แต่โยมก็ไม่กล้าถามหลวงพ่อดับว่ามีกุศโลบายหรือเปล่าที่เกี่ยวกับขวานนั้น)

เมื่อจับวิธีตัดกระแสได้ การคิดส่งออกก็น้อยลง รู้อยู่กับลม และเกิดคิดว่า ลมที่รู้ก็เป็นเพียงธาตุ ๔ ไม่เที่ยง ไม่ใช่เรา ก็จะเพ่งรู้อยู่กับดวงแก้วนั้น แต่ก็รู้ลมควบคู่ไปด้วย เพราะยังวางลมไม่ได้ครับ และบางครั้งคิดส่งออกก็คิดว่าเป็นขันธ ๕ ไม่เที่ยง ไม่ใช่เรา

ตอนนี้โยมพยายามจะให้รู้อยู่กับดวงแก้วเฉยๆ โดยไม่ที่สนใจลม และโน้มว่า มันเป็นแค่ธาตุ ๔ ขันธ ๕ มันเป็นธรรมชาติ มันก็ทำงานของมันไป ถ้าเรายังมีชีวิตอยู่ก็ต้องอยู่กับมันและใช้มัน แต่ก็เพ่งได้ไม่นานก็รู้สึกว่ายเหนื่อย เลยกลับมาที่ลม แบบว่ารู้ดวงแก้วและลมควบคู่กันไป ถึงจะภาวนาดีขึ้นสบายขึ้น ตอนนี้โยมภาวนาถึงตอนนี้ครับ โยมขอถามหลวงพ่อดับว่า

๑. ที่โยมมองว่าดวงแก้วพลังงานนั้นใช้จิตไหมครับ
๒. ที่โยมคิดว่าใช้ขวานตัดกระแสความคิดนั้นเป็นมรรคหรือสังขารปฐกครับ
๓. โยมควรจะดูดวงแก้วพร้อมกับรู้ลมไปเรื่อยไหมครับ หรือใช้พุทโธอัดเข้าไปเลย
๔. ขวานที่พระอาจารย์ถือมาตอนฉันน้ำปานะ มีกุศโลบายอะไรไหมครับ

โยมขอรับกวนถาม ๔ ข้อครับ

ตอบ : ใ้คำนี้ ใ้คำที่ว่าเราภาวนานี้ละ เริ่มต้นเอาอารมณ์บททั้งหมดก่อน สิ่งที่ว่าเวลานั่งภาวนารู้ลมหายใจหรือกำหนดพุทโธ แล้วเวลาเรารู้เราเห็นสิ่งต่างๆ เห็นดวงแก้วต่างๆ อันนี้คือส่งออกทั้งหมด

จิตเห็นแสงสว่าง จิตเห็นสิ่งใดก็แล้วแต่ เพราะจิตมันรู้มันเห็น จิตรู้อะไรคือส่งออกไปอยู่ที่ใ้้นั้น

ทีนี้คำว่า “ดวงแก้วๆ” ดวงแก้วที่เขาสอนเพ่งดวงแก้วๆ กัน ถ้าไม่เห็นดวงแก้ว เขาให้นึกดวงแก้วขึ้นมา นึกดวงแก้วขึ้นมา เราก็เพ่งดวงแก้วนั้น แล้วขยายดวงแก้วนั้น อันนั้นเป็นการสอนของเขา การสอนของความเชื่ออันหนึ่ง

แต่ของเรา เราสอนกำหนดลมหายใจ ดูลมหายใจหรือกำหนดพุทโธๆ นี่คือการปฏิบัติ ถ้าเรามีการปฏิบัติ เพราะจิตมันดีขึ้น เขาบอกว่า เวลาเขาพุทโธๆ แล้วเหมือน...เหมือนเลย เขาว่านะ...พุทโธไปเรื่อยๆ เหมือนนั่งยาน เหมือนนั่งยานตามลงไปเรื่อยๆ...นี่ส่งออกทั้งนั้น

พอส่งออกไปจนไปหยุดแล้วไปเห็นดวงแก้วกลางๆ แล้วก็กลับมาพยายามพุทโธๆ ดวงแก้วมันก็จะเด่นชัดขึ้น...ส่งออกทั้งสิ้น

คำว่า “ส่งออกๆ” ดวงแก้ว เพราะจิตมันไปรู้ไปเห็นไง

แต่ถ้าเรากำหนดลมหายใจเข้าออก กำหนดดูลมๆ เราอยู่กับลม แล้วถ้ามันสงบมันดีกว่าดวงแก้ว ดวงแก้วมันช่วยอะไรไม่ได้ ดวงแก้วถ้ามันดีนะ ร้านขายจิเวลรี่เยอะเยอะไปหมดเลย จะซื้อดวงแก้วอะไรก็ได้ จะเอาโคมไฟดวงแก้วยังได้เลย เอาโคมไฟดวงแก้วไปแขวนไว้บนหัวนอนเลย แล้วก็นอนดูดวงแก้ว

เพราะตามันเห็นดวงแก้ว จิตมันเห็นแก้ว จิตมันเห็นดวง จิตมันส่งออก

ทีนี้พอคำว่า “ส่งออกๆ” เพราะไปกำหนดใจ อารมณ์บทมาหมด พอไปดูดวงแก้ว ไปอยู่ที่ดวงแก้วแล้วก็ไปเพ่งที่ดวงแก้ว แล้วมันก็เลื่อนลงหายไป ก็กลับมาพุทโธ พุทโธเสร็จแล้วก็ไปดูดวงแก้ว

จะรู้จะเห็นสิ่งใดแล้ว ตัด พุทโธอย่างเดียว กำหนดลมอย่างเดียว กำหนดอยู่กับลม อยู่กับลมของเราไปเรื่อยๆ สิ่งที่เราเห็นเพราะจิตมันมีกำลัง จิตมันมีการภาวนา

ธรรมดาเราปล่อยจิตเราเร่ร่อนตามธรรมชาติของมัน ตามธรรมชาติของมนุษย์นะ ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ คนมีความคิดเป็นเรื่องธรรมดา ถ้ามีความคิดแล้ว พอมีความคิดนะ ขันธ์มาร พอความคิด สังขารขันธ์มันมีมารขึ้นมาร มามันก็ควบคุม พอควบคุมแล้วมันก็คิดของมันไปไง คิดเรื่องธรรมะมันก็เป็นกิเลส เพราะคิดเรื่องธรรมะแล้วอยากได้ไง คิดเรื่องธรรมะแล้วเราจะได้มรรคได้ผล เราจะได้สมาธิ เราจะได้ปัญญา นี่กิเลสทั้งนั้นนะ คิดเรื่องธรรมะก็กิเลส เพราะมันคิดอยากได้

ถ้าเราตรึกในธรรมๆ เราตรึกในธรรมโดยธรรมชาติ เราใช้ปัญญาของเราโดยธรรมชาติ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ อันนี้คิดให้หยุด ไม่ได้อยากให้เป็นอย่างอื่นทั้งสิ้น ให้มันหยุดของมัน ให้มันรู้ตามความจริงของมัน นี่คือปัญญาอบรมสมาธิ

แต่ถ้ามันเหมือนนั่งยานตามลมไปเลย

เวลาเขากำหนดลมหายใจนะ มีหลายที่เขาสอนว่า ลมสั้นก็รู้ว่าสั้น ลมยาวก็รู้ว่ายาว ตามลมไปๆ

หลวงตาท่านสอนว่า เวลาเรากำหนดลมหายใจเข้าออกอยู่ที่ปากประตูคือปลายจมูก เหมือนอยู่ที่ประตูบ้าน ถ้าเรายืนอยู่ที่ประตูบ้าน เราเฝ้าประตูบ้าน ใครจะเข้าบ้านเรา ออกจากบ้านเรา เราจะรู้จะเห็นหมดเลย เพราะเรายืนอยู่ที่ประตูบ้าน

แต่ถ้าเราตามลมเข้าไปๆ เวลาผีเขามาสักคนหนึ่งเขาเดินเข้าไปในห้องรับแขก เดินไปในห้องครัวของเรา เราเดินตามไปไง ไปห้องรับแขกก็รู้ว่าไปห้องรับแขก ไปในครัวก็รู้ว่าไปในครัว มันปล่อยปากประตูทิ้งไว้นะ แล้วมันมีบุคคลที่สองที่สามมา มันเข้ามาโดยที่ไม่มีใครควบคุมมัน เข้ามาทำอะไรก็ได้ นี่คือว่าลัทธิตามลม ลมสั้นก็รู้ว่าสั้น ลมยาวก็รู้ว่ายาว ลมละเอียดก็รู้ว่าละเอียด ลมหายาก็รู้ว่าหายาบ นี่คำสอนเขาไง

แต่ถ้าเป็นกรรมฐานเรานะ อยู่ที่ปลายจมูก อยู่ที่ปากประตู จะเข้าจะออกก็รู้ตลอด มันจะสั้น มันจะยาว มันจะไปไหนเรื่องของมัน เรารู้เท่าความรู้สึกเราตลอดเวลา

เพราะเวลามันรู้สึกนะ รู้สึกลม เวลาลมละเอียดก็รู้ว่าละเอียด ละเอียดจนจับลมไม่ได้เลย เห็นไหม ละเอียดจนจับลมไม่ได้เลย จับลมไม่ได้ ตัวมัน มันจับลมไม่ได้เลย คือลมไม่ใช่เราไง ลมไม่ใช่จิต จิตก็ไม่ใช่ลม แต่จิตอาศัยลมโดยธรรมชาติการหายใจนี้เพื่อฝึกหัดให้จิตมันสงบ เป้าหมายเราอยู่ที่นี้ เป้าหมายเรา เราเกาะลมไว้ ถ้าไม่เกาะลมไว้มันก็เร่ร่อนไปทั่ว

เราก็เกาะลมเราไว้ แต่พอเกาะลมไว้มันก็ตามลมเข้าไป ตามไปตามมาก็ตามอยู่อย่างนั้นนะ แต่เราเกาะลมไว้ เราเกาะลมไว้ คุณลมของเราหายบละเอียดจนจับลมไม่ได้ แล้วจนจับลมไม่ได้ ความรู้ไม่ปรากฏ เขาเรียกสักแต่ว่า

จับลมได้นี่เราจับทั้งเต็มไม้เต็มมือเลย ลมกับเราเป็นสอง ความคิดกับเรา เรามีความคิดๆ ความคิดที่เกิดจากจิต เกิดจากจิตไม่ใช่จิต นี่เป็นสอง สองเพราะมีเรากับความคิด

เราพุทโธๆ ก็เป็นความคิด เป็นสองเหมือนกัน แต่คิดพุทโธไง บริกรรมไง บริกรรมจนมันละเอียดไง ละเอียดจนพุทโธไม่ได้

เพราะมันเป็นสอง เพราะหนึ่งคือจิต สองคือคำบริกรรม หนึ่งคือจิต สองคือพุทโธ หนึ่งคือจิต สองคือลม เราจับสิ่งใดก็แล้วแต่มันละเอียด ละเอียดเพราะว่าจิตมันกำหนดตัวมันเองคงที่ ลมก็คือลมไง พุทโธก็พุทโธไง พุทโธจนพุทโธไม่ได้ กำหนดอะไรก็กำหนดไม่ได้ นี่สักแต่ว่ารู้ไง นี่สักแต่ สักแต่ว่า มันไม่ปรากฏเป็นสองไง เป้าหมายเราอยู่ที่นี้

ไม่ใช่ไปดวงแก้วแล้วตามดวงแก้วไป

ไปตะครุบพระอาทิตย์นูนนะ เข้าไปแล้วมันไหม้หมดเลยนะ ไปดวงอาทิตย์ เข้าไปย่อยสลายหมดเลย ไม่มีอะไรเหลือเลย

เราจะบอกว่า ดวงแก้วไม่เอา ไม่ต้องยุ่งกับมัน เราไม่ได้ภาวนาเพื่อเอาดวงแก้ว เราภาวนาเพื่อจิตของเรา

แต่ผู้ปฏิบัติใหม่ไง ถ้าปฏิบัติใหม่ปฏิบัติได้แค่นี้ก็ว่าเก่งแล้วนะ เวลาผู้มาถามปัญหาเวลาปฏิบัติ เราก็อ๋วๆ เก่ง เพราะอะไร เพราะไม่อยากพูดให้เสียกำลังใจ กำลังใจนี้สำคัญนะ ไม่มีกำลังใจนี้ไม่ทำนะ

ฉะนั้น สิ่งที่ถูกถามมานี้ “หัตถกรรม ๒” เพราะครั้งที่แล้วเขาถามมา เราตอบไปว่า “หัตถกรรม” ผิดกติกา ไหนครั้งที่ ๑ นี่ครั้งที่ ๒ เพราะเราถือว่าผู้ที่ผิดกติกาใหม่ได้อย่างนี้ ได้ที่เขาถามมานี้ ภาษาเรานะ ก็เก่งแล้ว คำว่า “เก่งแล้ว” มันเป็นโลก

เราเกิดมาเป็นคน ปฏิสนธิในไข่ ตั้งแต่ปฏิสนธิจนอยู่ในครรภ์ ๙ เดือนจนเกิดมาเป็นคน ทั้งชีวิตมันก็ใช้สามัญญ์สำนึกของคน เพราะมันเป็นภาพ เราเกิดเป็นมนุษย์ชาติปี ทุกๆ ในชาตินี้ ถ้าเกิดในชาตินี้ สถานะของความเป็นมนุษย์มันมีอยู่โดยข้อเท็จจริง แล้วเราคิดของเราอยู่อย่างนี้

แต่เวลาเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่บอกว่า นั่นเป็นธาตุ ๔ นั่นเป็นขันธ ๕ อะไรต่างๆ

ธาตุ ๔ และขันธ ๕ จิตสงบแล้วเขาจับ เขารู้ได้ตามความเป็นจริง เหมือนกับหมอให้ยาทางเคมี เคมีมันมีปฏิกิริยาของมัน นี่ก็เหมือนกัน รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ธาตุ ๔ ขันธ ๕ มันเป็นองค์ประกอบที่ชัดๆ นะ

แต่ของเราเนี่ยเราดูๆ คลำๆ แล้วเราคาดหมายว่าเป็น แล้วพอลาดหมายว่าเป็น “นี่จะเป็นธาตุ ๔ และเป็นขันธ ๕ เห็นหลวงพ่อดูชวานมากก็เลยเอาชวานพันจับเลย”

อันนี้มันเป็นแบบว่าโลกียปัญญา ปัญญาเกิดจากโลก ปัญญาเกิดจากเรา คือปัญญาเกิดจากเราที่เราคิดเองทำเอง เรามีอุปาทานที่เราจะให้เห็นเป็นอย่างนั้น แต่มันยังไม่เป็นความจริงหรอก มันไม่เป็นความจริงตรงไหน มันไม่เป็นความจริงตรงทำสมาธิยังไม่ได้ ยังไม่เป็นความจริงที่เราทำความสงบได้ไง

สิ่งที่ทำมาๆ นี่มันเป็นประสบการณ์ของจิตในการฝึกหัดภาวนา สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา นี่เกิดจากสุตมยปัญญา การศึกษาการใคร่ครวญการกระทำของเรา แล้วที่เป็นอย่างนี้ใหม่ เป็น เป็นเพราะว่าเราก็อ้างอิง เราให้ชื่อ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ พอมันเป็นอย่างนั้นมันหยุดมันวางชั่วคราวชั่วคราว แล้วถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาเนะ มันจะเป็นจริงมากน้อยแค่ไหน

นี่พูดถึงที่เขาว่า นั่งยานตามลมไปเลย แล้วมันไปเห็นเป็นดวงแก้วกลางๆ แล้วเราสังเกตให้มันชัดขึ้น มันก็ชัดขึ้น แล้วอยู่กับดวงแก้วแล้วก็ทิ้งลมเลย พอทิ้งลมเลย เดี่ยวดวงแก้วมันหายไปแล้วเราก็กลับไปที่ลมใหม่

เห็นไหม เพราะสิ่งต่างๆ เกิดขึ้น เกิดขึ้นจากลม เกิดขึ้นจากอานาปานสติ เกิดขึ้นจากพุทธานุสติ จิตปริกรรม จิตฝึกหัดแล้วจิตมีกำลัง จิตมีความสงบ มันถึงรู้ถึงเห็นอย่างนี้ไง ถ้ามันถึงรู้ถึงเห็นอย่างนี้ การรู้การเห็นนั้นส่งออกปฏิจจไม่จำเป็น เสียพลังงาน น้อยเปล่า

กลับมาทำความเข้าใจให้มากขึ้น

แต่ทำความเข้าใจมันยาก มันต้องตั้งสติ เหม! พุทโธๆ อู๋! เครียด กำหนดลมนี้จับผูกมัดไว้เลย มันทำยาก ไปที่ดวงแก้ว สบายๆ

สบายสิ ก็เอ็งปล่อยจิตไปอยู่ที่ดวงแก้วไง เอ็งปล่อยจิตไปอยู่ที่แสงไง แสงที่รู้ไง พออะไรก็ได้ที่สติมันปล่อย แล้วเราเป็นอิสระที่จะเรรวนอย่างไรก็ได้ นี่สบาย แต่ถ้าบังคับมันไม่ดี

แต่การบังคับนี้ฝึกหัดจนเห็นโทษ เห็นโทษของการที่ปล่อยปละละเลย

เริ่มต้นภาวนามันเห็นดวงแก้ว เห็นต่างๆ

การเห็นดวงแก้ว เห็นต่างๆ มันเป็นการบอกว่าจิตมันมีกำลังขึ้นมาบ้างแล้ว ถ้าไม่เห็นอะไรเลย ปฏิบัติไม่ได้อะไรเลย มันก็อึดอัดขัดข้อง แต่พอมันเห็นอะไรเลย มันก็เหมือนเด็ก เด็กมันเห็นผู้ใหญ่ทำงาน “แม่ไม่ต้องทำ เดี่ยวหนูทำให้” เด็กๆ มันจะบอกผู้ใหญ่เลย “ไม่ต้องทำ” มันว่ามันทำได้หมดนะ แต่คือมันทำไม่ได้ เด็กๆ มันทำอะไรไม่เป็นหรอก แต่มันเห็นผู้ใหญ่ทำนะ “เดี๋ยวหนูทำให้ เดี่ยวหนูทำให้ หนูทำให้ดีกว่าอีก”

จิตฝึกหัดใหม่ก็เป็นแบบนี้ จะเป็นจะไฉนนั้น จะเป็นไฉนนี้ จะเป็นไฉนนั่น เหมือนหนูทำให้นั่นนะ มันไม่จริงหรอก แต่เวลาผู้ใหญ่เขาทำงานนะ เขาทำงานตามข้อเท็จจริงของเขา

นี่ก็เหมือนกัน มันต้องฝึกหัดให้จิตมันคงขึ้นมา มันคงขึ้นมาแล้ว แล้วถ้ามันจะไปเห็นธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มันจะเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ใช้ความคิดเป็นความคิด ความคิดนี้มันเกิด แล้วเวลามันคิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด

คิดเท่าไรก็ไม่รู้ แล้วเวลาคิดเท่าไรก็ไม่รู้ พอมีกำลังแล้วก็ใช้ความคิดนี้ที่ยังมีสมุทัย ยังมี
ต้นหาของเรายอยู่ ยังมีความหลงผิดอยู่ แล้วก็คิดเห็นดวงๆ เห็นปัญญา เห็นชั้น ๕ มันมีสมุทัย
ปนไป มันมีเชื้อโรค มันมีกิเลสครึ่งหนึ่ง ธรรมะครึ่งหนึ่ง

แต่เดิมกิเลสร้อยเปอร์เซ็นต์ เราทุกข์เรายากนี่กิเลสเต็มตัวเลย แล้วก็มาฝึกหักกัน พอ
ฝึกหักกันมันสงบระงับเข้ามาบ้าง มันมีความสงบ มีกำลัง แต่กิเลสมันก็ยังมียู่ไป แล้วเราก็คิด
อย่างนี้

มันชัดเจนว่า นั่งยานตามลมไปเลยนะ แล้วไปเห็นดวงแก้ว เหมือนนั่งยานไปเลย ยาน
อวกาศ อู้ฮู! มันส่งออกแล้วมันนั่งยานไปอีก มันยังส่งไปไกลเลย อันนี้มันการส่งออก

แต่ถ้าเห็นดวงแก้วๆ เห็นเพราะจิตมันสงบแล้วมันเห็น แล้วพอเวลาทิ้งลมไปแล้วมันหาย
หมด แล้วก็กลับมาที่ลมอีก

ฉะนั้น เราไม่ต้องการดวงแก้ว ถ้าเห็นดวงแก้วแล้วดวงแก้วนี้เป็นเป้าหมาย คือมันติดใจ
พอมันติดใจแล้ว ใจมันหมายแล้ว ที่นั่นมันทำอย่างไรมันก็จะไปเห็นดวงแก้วตลอด แล้วจิตถ้ามี
กำลังก็จะไปที่ดวงแก้ว แล้วพอดวงแก้วมันหายแล้วก็กลับมาที่ อันนี้เพราะจิตมันหมายไว้

ถ้าจิตมันไม่หมาย จิตมันไม่ยึดมั่นถือมั่น มันภาวนาของมันไป จะเห็นอะไรก็ได้ จะสงบก็
ได้ สงบเฉยๆ ก็ได้ สงบไม่เห็นดวงแก้วก็ได้ สงบมาโดยที่ไม่เห็นอะไรเลยก็ได้ แต่สติพร้อมใน
ความรู้สึกอันนี้ไง แล้วถ้าสงบแล้วมันรู้เห็นอะไรก็ไม่เอาอีกต่างหาก รังไว้ๆ ไม่ให้มันออก รังไว้
ด้วยสติไป

เห็นไหม เวลาดวงแก้วมันหาย เรายังกลับมาที่ลมหายใจเป็นเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าดวง
แก้วมันมียู่ เรายังดึงกลับมาที่ลมหายใจได้ นี่รังไว้ๆ ไม่ให้มันไป

แล้วบอกว่า ถ้ามันเป็นธาตุ ๔ ชั้น ๕

อันนี้เป็นการอนุমান อนุमानเอา คนที่ประพฤติปฏิบัติศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วก็อนุमानเอาไป อนุमानคือคาดหมาย คือสันนิษฐาน คือเดา จบเลย

อันนี้อารัมภบทนะ ทีนี้คำถาม “๑. ที่โยมมองว่าดวงแก้วเป็นพลังงาน นั้นใช่จิตไหมครับ”

ไม่ใช่ จิตเป็นจิต ดวงแก้วเป็นดวงแก้ว มันเป็นเงา มันเหมือนความคิด ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดไม่ใช่เรานะ ความคิดนี้ไม่ใช่เรา แต่โดยสถานะ วัฏฏะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ พรหมคิดอย่างหนึ่ง เทวดาคิดอย่างหนึ่ง มนุษย์คิดอย่างหนึ่ง มนุษย์มีขั้น ๕ มีสมมตคิด แล้วเราคิดด้วย

ฉะนั้น ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดเกิดจากจิตแต่ไม่ใช่จิต ถ้าความคิดเป็นจิต เวลาคิดไม่ได้ นิทรา เขาคิดไม่ได้ เขาทำไม่ได้ แต่จิตเขายังอยู่ นี่ความคิดไม่ใช่จิต

ความคิดเป็นความคิด เกิดจากจิตแต่ไม่ใช่จิต

ไฉนก็เหมือนกัน “ดวงแก้วเป็นพลังงาน นั้นใช่จิตไหม”

จิตเป็นจิต จิตคือฐิติจิต จิตเดิมแท้ แต่เพราะจิตเดิมแท้สวมความเป็นมนุษย์เข้าไป

จิตเดิมแท้ เกิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ เกิดในไข่มาเป็นไข่ เกิดในครรภ์มาเป็นเรา สวมความเป็นมนุษย์เข้ามา มนุษย์ก็มีประสาทสัมผัส มีสมมต

ฉะนั้น พลังงานดวงแก้วใช่จิตไหม

ถ้าพลังงาน พลังงานมันก็เป็นพลังงาน จิตนี้มันเป็นอีกตัวหนึ่ง พลังงานอะไรก็ได้ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานเกิดจากเชื้อเพลิงต่างๆ นี่มันเป็นพลังงาน ไม่มีชีวิต แต่จิตมันมี

ฉะนั้น “โยมมองว่าดวงแก้วนั้นใช่จิตไหม”

ไม่ใช่ ดวงแก้วคือจิตไปเห็น จิตไปรู้ จิตส่งออกไป แต่ถ้ามันไม่เอาดวงแก้ว เรายังรู้อยู่ไหม ถ้ามันรู้ก็อยู่ที่ลมใจ เวลาอยู่ที่ลมก็อยู่ที่ลม มันไม่เห็นดวงแก้ว จิตมันก็ยังอยู่

ฉะนั้น ดวงแก้วพลังงานไม่ใช่จิต จิตเป็นจิต ดวงแก้วเป็นดวงแก้ว ดวงแก้วเป็นนิมิต เป็นเงา เป็นสิ่งที่ถูกรู้ เป็นสิ่งที่ให้ผู้รู้ไปสิ่งที่ถูกรู้ รู้มันก็เกิดภาพขึ้นมาเป็นดวงแก้ว นี่ ๑.

“๒. ที่โยมคิดว่าใช้ชวานัตถกระแสนั้นเป็นมรรคหรือเป็นสังขารปฐกครับ”

เป็นสังขาร เป็นความคิด

มรรคมันเป็นมรรค มรรคมันเป็นศีล สมาธิ ปัญญานะ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ เวลาเป็นมรรค มรรคจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อจิตสงบแล้ว

คนที่จิตสงบแล้ว คนที่ทำสมาธิได้ คนที่ทำสมาธิเป็นแต่ยกขึ้นวิปัสสนาไม่ได้ก็เกิดมรรคไม่ได้ เพราะทำความสงบนี้มันเป็นสมณะ สมณะคือฝึกหัดทำสมาธิ ถ้าทำสมาธิคือสมณะ ใช้ปัญญามากน้อยแค่ไหนก็แล้วแต่เป็นปัญญาอบรมสมาธิต่างๆ ลงสู่เป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิแล้ว เป็นสมาธิแล้วติดในสมาธิ พอเป็นสมาธิแล้วนี่กว่าสมาธิเป็นนิพพาน เวลาคนว่างๆ “นิพพานๆ” เดียวก็เสื่อมไป

แต่ถ้ามันเป็นมรรค เป็นมรรคต้องจิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นจิตเป็นมรรค จิตเห็นจิต จิตเห็นจิตเห็นอย่างไร

ไฉนจิตเห็นดวงแก้ว จิตเห็นดวงแก้ว จิตมันสงบหรือไม่ ถ้าจิตเห็นดวงแก้ว ยังไม่เข้าใจว่า ดวงแก้วมันคืออะไร

ถ้ามันเป็นมรรค นี่พูดถึงนะ มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียดไป

สามัญสำนึกของมนุษย์ที่ความคิดทั้งหมดที่คิดธรรมะนี้เป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญาสามัญสำนึกของมนุษย์ไง มนุษย์ที่คิดดี พื้นฐานของการเกิดเป็นมนุษย์ เราเกิดมานี้ สมมุติว่า เกิดโดยสมมุติ คำว่า “สมมุติ” คือชั่วคราว ชั่วคราวคือ ๑๐๐ ปี ๑๐๐ ปีก็ต้องตาย ถ้าเราเกิดแล้วเป็นของเรา เราต้องไม่ตาย

นี่มันต้องตาย มันเลยเป็นสมมุติ

เราอยู่ในโลกสมมุติ สมมุติกันว่าเป็นมนุษย์ สมมุติว่าเป็นผู้หญิง สมมุติว่าเป็นผู้ชาย นี่เป็นสมมุติ ที่ในโลกสมมุติเวลาทำความสงบของใจเข้ามา ใจมันสงบเข้ามา นี่มันเป็นสมมุติไหม มันเลยเป็นโลกียปัญญาเกิดจากโลก เกิดจากเราไง

ถ้ามันเป็นสมมุติแล้ว เวลาจิตสงบแล้วถ้าจิตเห็นอาการของจิต เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้ามันเห็นไปแล้ว นี่มันเห็นกิเลส เวลาเห็นกิเลส ถ้าใช้ปัญญา นี่เป็นมรรค มรรคจะเกิดตรงนี้

ส่วนใหญ่แล้วคนทำความสงบไม่เป็น ทำความสงบแล้วคิดว่าสงบนั้นคือนิพพาน ติดหมดเลย มันเลยไม่ยกขึ้นสู่โสดาปัตติมรรค มันเลยทำมรรคกันไม่เป็น มันเลยไม่มีมรรคใจ แล้วเอาความคิดนี้เป็นมรรค ความคิดเป็นเงา

ฉะนั้นจะบอกว่า โยมที่ใช้ชวานัตตกระแสนั้นเป็นมรรคหรือไม่ เพราะอะไร เพราะหลวงพ่อก็อชวานมา ก็เลยเปรียบเทียบว่าชวานนั้นเป็นเหมือนมรรคที่ใช้กระแสที่ตัด

อันนี้คิดเปรียบเทียบ นี่พูดถึงคิดอย่างนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เป็นปัญญาใหม่ เป็นเป็นการฝึกหัดใหม่ เป็น เป็นความดีใหม่ เป็น เป็นความดีนะ ความดีให้ฝึกหัดคิดต่าง คิดต่างจากความคิดเดิม คิดต่างจากกิเลสมันพาคิด คิดต่างที่เราใช้ชีวิตประจำวันอยู่ที่นี่ คิดต่าง พอคิดต่างไปมันจะเป็นกระแส เป็นความคิดที่เราจะออกจากสมมุติใจ เราต้องคิดต่าง

ฉะนั้น เวลาคิดต่างอย่างนี้ที่ว่าโยมใช้ชวานัตตกระแส นี่คิดต่าง แต่มันเป็นมรรคใหม่

ค่อยๆ ฝึกหัดไป มันเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ มันเป็นการฝึกหัด บอกว่า ถ้าผู้ปฏิบัติใหม่ทำได้แค่นี้นับว่าดีใหม่ ดี เก่งใหม่ เก่ง เก่งแบบฝึกหัด แบบการกระทำของเรา

จะบอกว่าถ้ามันเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมาเนี่ย มันแบบว่าจะไม่เป็นความจริงใจ

“๓. โยมควรดูดวงแก้วนั้นพร้อมกับรู้ลมไปเรื่อยไหมครับ หรือใช้พุทโธอัดเข้าไปเลย”

พุทโธอย่างเดียว ลมอย่างเดียว ดวงแก้วไม่เกี่ยว ดวงแก้วไม่เกี่ยว ดวงแก้วมันส่งออกใจ ถ้าดวงแก้วนะ ถ้าเพ่ง เพ่งกสิณ เพ่งกสิณนะ เขาเป็นกสิณขาว กสิณแดง ก็เพ่งอันเดียว มันต้องเป็นอันเดียวไม่ให้มีสอง มีสองแล้วกิเลสมันจะแทรกตรงนั้นนะ กิเลสมันจะคอยแทรกตรงนั้น คอยชักให้เราล้มตรงนั้น คอยทำให้เราล้มลูกคลูกหลานตรงนั้น มันไปไม่ได้

ฉะนั้นจะบอกว่า รู้ลมอย่างเดียว พุทโธอย่างเดียว ดวงแก้วไม่เกี่ยว

ดวงแก้วเพราะมันไปเห็น แล้วดวงแก้วมันหลอก หลอกให้เราใช้พลังงานไปโดยสูญเปล่า ...โดยสูญเปล่า มันส่งออกไปไง ทำเกือบตาย เหนื่อยเกือบตาย แล้วก็ไปอยู่กับดวงแก้ว แล้วเดี่ยวดวงแก้วก็จางลง ก็กลับมาที่ลม

มันชัดๆ มันโดยข้อเท็จจริงของมันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว โดยข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้น แต่เพราะเราไม่เข้าใจ เราไม่เข้าใจเราก็คิดว่าดวงแก้วเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำ แต่ความจริงไม่ใช่ ดวงแก้วเป็นสิ่งที่ส่งออกไปรู้ไปเห็น มันเป็นเงา ความจริงคือลมต่างหาก ลมต่างหาก

เพราะลมเกิดจากจิตรู้ลม กำหนดลมจนละเอียด จิตมีกำลัง จิตพุทโธๆ พุทโธจนมันจะพุทโธไม่ได้ มันมีกำลัง มันเกิดจากลม เกิดจากพุทโธ มันจึงไปเห็นดวงแก้ว ดวงแก้วมาเห็นทีหลัง ดวงแก้วเป็นนิมิต ว่าอย่างนั้นเลย ดวงแก้วเป็นนิมิตที่เราไปเห็น แล้วเราไปติดมันทำไม

แต่ดวงแก้วมันเห็นแล้วมันเคลิบเคลิ้ม มันแว้งว้างดีใจ แต่ดูลมเหนื่อยน่าดูเลย

ต้องตั้งสติ พุทโธก็บังคับอีก

เวลาอะไรที่มันสะดวกสบายมันชอบอย่างนั้น แต่ความจริงคนมักง่ายจะทุกข์ยาก คนมีวิริยอุตสาหะ เวลาที่มีวิริยอุตสาหะมันจะทุกข์มันจะยากแต่มันจะได้ผล

ไถ่ก็ง่ายมันจะได้ยาก มักง่ายๆ มักสะดวกมักสบาย นั่นนะไม่ได้ผล ไถ่ที่สมบุกสมบัน ไถ่ที่การกระทำ นั่นนะจะได้ประโยชน์ ได้ประโยชน์เพราะอะไร เพราะความเพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ

นักมวย นักมวยเวลาซ้อม ๑๐๐ ยก ๒๐๐ ยก ขึ้นชกคราวนี้มันใจมากเลย ซ้อมมาดี นักมวยเวลาฝึกซ้อมนั้นนะ เวลาฝึกซ้อม ฝึกซ้อมความแข็งแรงของเขา ความมั่นคงของเขา นั่นนะมันดี

นี่ก็เหมือนกัน ความเพียรก็เหมือนฝึกซ้อม ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ เราทำของเราตรงนี้ ถ้าทำตรงนี้ได้แล้ว ไถ่ที่ได้มานะ อย่างที่ไปเห็นดวง เห็นต่างๆ ให้อวลงเลย ต่อไปนี้ อวลงเลย ไม่ต้อง ให้มันสงบเข้ามา

แล้วถ้ามันจะเห็นกาย เออ! ยกเว้นแต่เห็นกาย เห็นดับ ไต ไล่ ปอด เห็นร่างกาย เห็นกระดูก เออ! เห็นแล้วมันสลดใจ ถ้าเห็นร่างกายของมนุษย์มันเน่ามันเฟะ อืม! นี่มันสลด แต่ถ้าไปเห็นอย่างอื่นนะมันล่อ มันล่อให้ไปอยู่ในอำนาจของมัน นี่ข้อที่ ๓.

“๔. ขวานที่พระอาจารย์ถือมาตอนฉันน้ำปานะ มีกุศโลบายอะไรไหมครับ”

มีหน้าที่ หน้าที่หลวงพ่อถือขวานมาไง เอาไว้เวลาตัดไม้ค้ำต้นไม้ไง เวลาตอนบ่ายมาขึ้น น้ำร้อน เขาก็มารดน้ำต้นไม้ มาดูนะ ขวานนั้นเขาเอาไว้สับไม้ไง สับไม้ที่ตายแล้วเอาไปค้ำต้นไม้

เราคอยดูต้นไม้เราก็ถือขวานเรามา เพราะเราไม่ใช่ใคร เราไม่ชอบให้ใครมาเดินตาม หน้าตามหลัง ธรรมชาตินะ เวลาจบจากตรงนี้แล้วนะ ใครเข้าใกล้เราไม่ได้เลยละ อยู่คนเดียว ห้ามใกล้ ห้ามเข้ามา ห้ามทั้งสิ้น ฉะนั้น จะไปไหว้ไปวานคนอื่นมันเสียเวลา เราทำของเราเอง

ฉะนั้น ถ้ามว่า “มีกุศโลบายอะไรไหมครับ

ถ้าใครมองใครเห็นแล้วก็คิด มันห้ามความคิดกันไม่ได้ ใครๆ คิดได้ทั้งนั้นนะ จะคิดใน มุมมองของใคร จริตนิสัยของใคร ทัศนคติของใคร เขาก็คิดแบบนั้น

แต่สำหรับเรานะ มันเป็นหน้าที่ ถ้าเป็นโดยทางโลก เราเคยอยู่ทางภาคอีสาน พระเขาคี หลวงปู่เจี๊ยะว่าหลวงปู่เจี๊ยะเวลาไปไหนแล้วงุ่มๆ ง่ามๆ ไม่มีคนอุปัฏฐาก

เพราะธรรมดาสังคม ถ้าเป็นเจ้านายต้องมี ทส. ถ้าเป็นพระต้องมีผู้อุปัฏฐาก ถ้าไม่มีคน อุปัฏฐากนั่นเป็นพระกิ๊กก๊อก

เราชอบเป็นพระมกน้อย พระสันโดษ เราไม่ชอบ ไม่ชอบอย่างนั้น แต่ทางโลกต้องเป็น อย่างนั้น เวลาไม่มีคนล้อมหน้าล้อมหลังเขาถึงบอกเลย โอ้ย! ไม่มีวาสนา ไม่มีบารมี บารมีต้อง คนล้อมหน้าล้อมหลัง ไปไหนต้องเป็นขบวนเลย นั่นนะคนมีบารมี

ถ้าคนเป็นธรรมเขาเห็นแล้วสังเวช ในที่สงบสงัด ไม่หลักปักชื้อเลน มันถึงต้องมีคนล้อม หน้าล้อมหลัง เพราะมันจะล้มแล้วคอยประคองไว้ไง

ถ้าไม่หลักมันปักลงดินนะ ไม้ ๘ ศอก ผังดินไป ๔ ศอก พ้นจากดินมา ๔ ศอก ให้ลม กระหน่ำมาเถอะ ลมไหนพัดมามันก็ไม่ไหวตั้งทั้งนั้นนะ จิตของคนถ้ามันมั่นคงแล้วไม่ต้องอาศัย ใครทั้งสิ้น

ถ้าอาศัยเขาอยู่นะ ไม่หลักปักชื้อควาย มันกลัวล้มไง เฮ้ย! คอยยันไว้เดียวกลัวล้ม คนล้อม หน้าล้อมหลัง นี่พูดถึงว่าทางโลกไง เราเห็นทางโลกมาเยอะ แล้วอยู่ในวงสังคมถ้าจะมีศักยภาพ นะ จะไปไหนต้องมีรถนำนะ รถปิดหัวปิดท้าย

เราถึงได้พูดไง สมเด็จพระราช วัดมกุฏกษัตริย์ เป็นสังฆราช ไปไหนก็มีรถนำหน้าและนำหลัง ไปราชการทางจังหวัดชลบุรีแล้วกลับมาไง มีรถนำนะ รถนำหน้า รถสังฆราชอยู่ตรงกลาง มีรถปิดท้าย รถมันมาจากไหนไม่รู้มันเสียหลักพุ่งไปชนรถสังฆราชสวรรคต

มีรถนำนะ สังฆราชวัดมกุฏฯ ไปดูประวัติ มีรถนำหน้านำหลังนะ ใ้รถมันมาจากไหนไม่รู้มันเสียหลัก มันพุ่งเข้าไปชนรถสังฆราชสวรรคต

มีรถนำ แต่ของเราไม่มี

นี่พูดถึงว่าเวลาในสังคมเขามอง เขามองตรงนั้น มองว่าคนมีบารมีๆ

แต่ครูบาอาจารย์นะ ถ้าเป็นความจริง มันเป็นการกีดขวางกันนะ มันเป็นเรื่องจู้จี้จิบๆ เรื่องจุกจิกน่ารำคาญ แต่ถ้าอยู่คนเดียวสบาย

ฉะนั้น “ขวานที่ท่านอาจารย์ถือมาตอนฉันน้ำปานะ มีกุศโลบายอะไรหรือไม่” นี่เขาเขียนมาให้เราได้พูดไง

เป็นหน้าที่ เป็นหน้าที่ของเรา เราถือของเราอยู่ในมือของเรา เราดูแลวัด เราจัดการอย่างไรเราทำของเรา มันเป็นงานของเรา ไม่มีกุศโลบายอะไร มีกุศโลบายถือให้มันหนักมือไ้มันจะได้ไม่ลอย ถือให้มันหนักมือไว้ เดียวมันจะลอย แล้วมันก็เป็นงานของเราไง ไม่มีสิ่งใด

แต่ถ้าคนที่เป็นธรรมนะ แม้แต่ไปไม่หลุดจากชั่วเขายังคิดเป็นประโยชน์ได้ ถ้าใครคิดให้มันเป็นประโยชน์เป็นธรรมขึ้นมา จากบุคคลคนนั้นมันเป็นสิทธิ์ มันเป็นปัญญา มันเป็นสิทธิ์ของคนนั้น คนคิดเป็น

คนคิดเป็นนะ มันคิดเป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ เห็นอะไรมาปั๊บ ทำไมเขาทำอย่างนั้นนะ เราห้ามทำเด็ดขาด ทำไมเขาทำดื้ออย่างนี้ โอ้ย! เราต้องรีบๆ ทำเลย เห็นไหม คนถ้ามีสติมีปัญญารู้เห็นสิ่งใด มองเห็นสิ่งใด มันจะเป็นประโยชน์กับเรา รู้จักผิดชอบชั่วดี

ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติรอบตัว ถ้าเราเป็นธรรมนะ มันเห็นเป็นสัจธรรม ถ้าเรามีกิเลสนะ โอ้โฮ! เจ็บปวด ใ้หนุ่นก็รังแกเรา ใ้หนุ่นก็รังแกเรา ใ้หนุ่นมันก็ไม่ดี ใ้หนุ่นก็ไม่ดี

เพราะมันไม่ดี มันเลยมองสรรพสิ่งในโลกนี้ไม่ดีหมดเลย

แต่ถ้ามันดี ธรรมสังเวช ชีวิตนี้เขาทุกข์เขายาก ทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ นี่ถ้ามันเกิดธรรมสังเวช ถ้าใจเป็นธรรมนะ มันมองโลกนี้เป็นธรรมะและสังเวช สังเวชถึงผลของวิญญะ ถ้าเราทำใจเราได้มันจะเป็นประโยชน์ตรงนี้ไง นี่พูดถึงว่าคนที่มีสติปัญญานะ มันจะเป็นประโยชน์กับคนคนนั้น

แต่ถ้าบอกว่า หลวงพ่อถือขวานมามันมีกุศโลบายหรือไม่

มันเป็นภาระ ถือขวานไว้ให้มันหนัก กลัวมันจะลอย กลัวมันจะหลงคารมชาวบ้านแล้วมันจะลอยไป จบ เอวัง